

О.А. Грищенко,

і чийшій відділу теорії та історії педагогічної майстерності.  
Ін. ітитуїч педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (м. Київ)

## м, ЦД| (її ІМПІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ЯК ПОКАЗНИК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

• і іп мі іамдання вищої освіти вимагають застосування в широкому  
... І... імноіаційних педагогічних технологій. Поняття «технологія»  
її... її 1 1, під двох грецьких слів: techne - мистецтво, майстерність,  
І... іо^os - слово, вчення. Отже, технологію можна визначити як  
І... ім/іпс практичне мистецтво, усвідомлену майстерність.

і врмін «інновація» походить від латинського слова «innovatis» (in  
і. гтOVUI - новий] і в перекладі означає оновлення, новинка, зміна.  
...ті її системі освіти означає запланований процес змін,  
| Н чи і н и м яких є модифікація мети та змісту, методів, форм і  
up її навчання й виховання.

її. г іілі.ше входять у практику інтерактивні методи навчання.  
! м . і...ітерактивний» прийшов до нас з англійської мови і має  
" 1111 ті «взаємодіючий». Існують різні підходи до визначення  
пш рип пінного навчання. Інтерактивні технології походять від слів  
1 1 1 1 • р» (лат. inter), префікс, що означає перебування поміж чимось,  
імін і., «актив» (лат. aktus) - приводжу в рух; інтерактивний - рух, що  
.і Н.вп.іі ті.ся між об'єктами: зовнішніми - між окремими людьми,  
ти ірімніми - рух, активність, яка відбувається у самій людині, і яка  
• 11 • 11 днтії до змін її поглядів, думок, поведінки тощо.

Низка вчених визначають його як одну з форм діалогового  
и їм іамня: «Інтерактивний - означає здатність взаємодіяти чи  
(находиться у режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад.  
Комп'ютером) або ким-небудь (людиною). Отже, інтерактивне  
її іігі.іішч - це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого  
. up. шосться взаємодія суб'єктів навчання» [3, с. 6]. Інші вчені  
іі цитують інтерактивне навчання, як взаємодію викладача та  
11 дічега, основою якого є суб'єкт-субектні стосунки. Подібної точки  
Міру дотримуються 0. Пометун та Л. Пироженко, які вважають, що:  
І v і і . інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес  
шдіуііається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це  
і нішіапчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання в  
і Мінпраці)», - вважають українські вчені [7, с. 7]. Ми ж цілком  
...джусмось з концепцією Ю. Бабанського і М. Поташника, які  
(І. (Іїї/іоінують про те, що «теоретичною основою запровадження  
їм и-рактивних методів навчання мусять бути системний, особистісно  
ііріі нтований та діяльнісний підходи до побудови дидактичних  
м ііііссііі; теорії оптимізації педагогічного процесу, а також



активних засобів спілкування (емпатійне розуміння, вмінні) коректно реагувати на психолого-педагогічні прояви іншої людини під час спілкування з колегами, вміння встановлювати і зворотній зв'язок тощо);

- вироблення індивідуального стилю, стратегій і тактикЦі активного педагогічного спілкування.

#### 5 етап (8 заняття):

- рефлексія змін, що відбуваються в свідомості учасників у групі за час проведення тренінгу;
- прогнозування майбутніх професійних і життєвих планів учасниками групи.

*Примітка:* тривалість одного заняття 3-4 години; кількість учасників 10-12 чоловік; періодичність у режимі занурення 4-5 днів по 1 годині, у менш інтенсивному режимі два рази на тиждень по 3-4 години.

Критерії відбору учасників: бажання учасників; приблизної однаковий вік; відсутність явно виражених фізичних дефектів | порушень психічного здоров'я; бажана участь у тренінгу незнайомих між собою людей.

Є безліч вправ для тренінгу, наприклад, вправи на розвиток спостережливості; на виявлення факторів, що заважають правильно отримувати та передавати інформацію; на розвиток вміння «слухати».

#### Тренінг сенситивності подамо скорочено.

Сенситивність - це цілісна, загальна здібність людини, яка здатна прогнозувати почуття, думки та поведінку іншої людини.

Головні завдання, які вирішує тренінг сенситивності:

- розуміння себе та розуміння інших;
- розуміння групових процесів через відчуття локальної структури;
- розвиток окремих навичок у поведінці.

#### Тренінг креативності подамо повністю.

Професія вчителя є творчою. Саме від рівня його інтелектуального потенціалу, вміння творчо мислити й втілювати свої задуми в житті залежить кінцевий результат розвитку студентів. Отже, чим вищою є креативність викладача, тим більше шансів для розвитку творчого потенціалу в студентів. За допомогою наступної групи вправ викладач має можливість не лише ознайомитися з природою та специфікою процесу креативності, а й підняти цей рівень у себе, навчитися розвивати креативність у своїх студентів.

Для людини, яка виявляє креативність у різних видах діяльності, характерні допитливість, відкритість для будь-якого дослідження, намагання його примножити. Різноманітні численні дослідження, відомі з наукової літератури, описують умови, що необхідно створити для встановлення більшої кількості взаємозв'язків між явищами, подіями, фактами, які підвищують ймовірність появи нових ідей.

**і ... (сіп** мпр.інидля цього тренінгу, потрібно пояснювати ... **мінити** крсативне середовище, яке спонукає до >|ті ... мін /ієшія й поведінки.

... ни по черзі називає своє: ім'я та три риси, що йому

**і** починаються на таку саму літеру. Ця вправа потребує ... ііінахідливості та гнучкості мислення. Можна спростити ... м.11 п типе 1-2 риси.

**II |...і учиник** повинен назвати своє ім'я, одне зі своїх реальних ... ,н, ... не хотів би мати. Наступний учасник говорить своє ім'я, **,, н і н...ни** п ге, яке хотів би мати, потім повторює все, що сказав ... **,, п и к** Наступний повторює все за першим і другим. Кожен по і |, і н... II три слова, що пов'язані з його ім'ям, саме ім'я називати не щірі ... Ні пніипні розуміти, як називається ця людина.

іііріііію згадати людину (добре вам знайому), яка на вашу , ,н і іреагінною. Назвіть своє ім'я, потім риси, особливості цієї ііііііі і іііі наш погляд, дають можливість вважати її креативною.

**Грі їм |**, який стоїть у центрі кола, пропонує пересісти тим, хто ... тнімось умінням, наприклад, керує автомобілем. Під час ... ,н...я тренер займає вільне місце. Учасник, який залишився без ... і продовжує вправу. Після того, як назвали 8-10 умінь, кожен ... ічі написати розповідь про групу, враховуючи всю отриману ірмацію.

Кожен учасник називає своє ім'я й ті риси, особливості поведінки, **Ш** що в ньому є для спонукання іншої людини до творчості, і іімартної поведінки (любов, інтерес до людей, ентузіазм до ірі пня чогось нового, готовність навчатися в інших тощо).

Кожен з учасників повинен подумати, ким він може працювати, **КІМ** професії, яку набуває у вищому навчальному закладі, її іііііючи ім'я, потрібно перерахувати декілька варіантів **мит/іивих** професійних ролей.

Усі учасники повинні зосередитися на собі, своїх переживаннях, відчуттях, думках. Відчувши себе, своє тіло, потрібно зосередитися на • и і мінливості світу, в якому ми живемо. Які думки у вас виникають? Ми ви відчуваєте себе в цьому світі, де все блискавично змінюється? \ ік ники розмірковують над питанням: які риси, особливості Поведінки допомагають жити в цьому світі, а які ускладнюють життя? Можна розмірковувати, закривши очі. Через деякий час пропонуємо **ні** їм намалювати свої відчуття, переживання, почуття. Малюнки розвішуємо так, щоб всі їх бачили. Наступний крок: об'єднаємо учасників у групи по 4-5 чоловік і поділимося нашими роздумами про якості, які допомагають нам жити в цьому світі та які ускладнюють життя. Знову об'єднуємося в одну групу й записуємо якості, які визначили учасники.

Приклади якостей, особливостей поведінки, які допомагають

жити в мінливому світі:

- любов до людей, оптимізм;
- прийняття себе та світу в усіх його проявах;
- вміння оцінити проблему очима інших;
- почуття гумору;
- відчуття своєї недосконалості;
- комунікабельність;
- сенситивність, емпатія;
- бажання допомогти людям;
- працьовитість;
- мрійливість, уміння фантазувати;
- рішучість, цілеспрямованість, наполегливість.

Якості, які ускладнюють життя в мінливому світі:

- невпевненість у собі;
- упередженість;
- занижена самооцінка;
- надмірна прихильність до принципів;
- несамотійність;
- формалізм, заорганізованість;
- стереотип у мисленні та поведінці;
- орієнтація на загальні правила й норми;
- тривожність;
- навіювання.

Кидаючи м'яч іншому учаснику, потрібно назвати якості особливості поведінки креативної людини. Потрібно бути уважним, не повторювати вже назване іншими. Після того, як м'яч побував у кожного, змінюємо завдання: тепер ми будемо називати якості, особливості поведінки антипода креативної людини.

На спині одного з учасників приклеюємо картку з написом (наприклад, сон, весна, фараон, організм, ніч, радість тощо). Він повинен викликати будь-кого з групи для того, щоб дізнатися, що написано на картці. Учасники допомагають зрозуміти, який це нарис, тільки невербальними засобами. Обговорюємо результати роботи.

Тренер називає предмет і кидає м'яч іншому. Той, хто його отримав, повинен назвати три (два) нестандартні способи використання цього предмета, наприклад: олівець, стілець, сумочка. Домовляємося, що не будемо називати універсальних способів використання предметів.

Кидаючи м'яч іншому, називаємо колір. Той, хто піймав, повинен назвати об'єкт цього кольору. Потрібно уважно виконувати вправу, не повторювати кольори й об'єкти.

Потрібно подумати й вирішити для себе, з образом якої архітектурної структури асоціюється Ваш сусід (вежа, міст, колона, палац)? Потрібно обговорити, яким чином виникають ці асоціації.

{ЦШМНН...мі. іміііііі учасники уявляють сусіда в образі

І ... 11 \* 11 і...армии  
і ... іумрі'і, іпайомство викладача зі студентами  
н і...у і"імі, у подальшій роботі. Тому важливо кожному  
ні... і... ми представити себе. Подання своєї рідної  
і ... і... імінрегію підготовки, відбору тільки такої інформації,  
і ш иї та змогла б зацікавити студентів.

И4 нашу думку, корисною для знайомства зі студентами є вправ-  
... і іДерено родоводу». Пропонуємо студентам заповнити  
Мш дерево життя». Можна порекомендувати вдома  
... і іНіе іу

*Анкета «Моє дерево життя»*

Інум і це Наше культурне, соціально-економічне оточення.

І ... і... ми тих галузях, що якнайбільше його окреслюють: я був  
м... і... і... і... в те, що: Робота - це ... Гроші - це ... Релігія - це ...  
\* і ... і... Мість - це ... Моя раса - це ... Чоловік - це ... Жінка - це ...  
... і... і... і... сім'я - це ... Закон - це ... Навчання - це ... Успіх - це ...  
||іуі Цї

і шин дерева життя - це Ваше бачення фундаментальних  
... і іні: Я вірю, що моє життя походить від... Істина для мене -  
И и-и иудай того, щоб... Щодня я наближаюся до ...

і ііііп.ур дерева життя відображає Вашу концепцію людини.

Ц| И-ти .ночи на запитання, Ви формуєте свій погляд на проблему «що  
... іидима?». Знайдіть твердження, з яким Ви погоджуєтеся, і дайте  
пін рун гукання.

Я к основному гарний тому, що...

Я к основному поганий тому, що ...

Я залежний і не відповідаю за свої вчинки тому, що ...

Я в основному егоїстичний тому, що ...

- Я в основному дбайливий і добрий з іншими тому, що ...

Мої переконання впливають на мою особистість тому, що...

- Моя особистість впливає на мої переконання тому, що.

- Гілля дерева життя - це Ваші етичні цінності. Перелічіть ті, що для Вас є найбільш важливими, поясніть чому...

Квіти дерева життя - це емоції, які породжує Ваше філософське  
дерево. Перелічіть бажані й небажані емоції, які Ви відчуваєте щодо  
і сім-, інших, закладу.

Таким чином, кожна нова технологія, що запроваджується у  
навчальний процес, потребує чималих зусиль, багато часу і засобів для  
ре.і/п іації. Перед викладачами стоїть завдання розроблення та  
впровадження таких прийомів і методів навчання, які б ставили за  
мею активізацію творчого потенціалу студента та стимулювали б  
його бажання навчатися. При цьому необхідно враховувати, що  
універсальної технології немає, а тому викладач повинен розробити

власний технологічний підхід інноваційного вдосконалення навчального процесу, а для цього він повинен володіти педагогічними майстерністю. Насамперед, потрібно змінити принцип навчання студентів: забезпечити перехід від пасивного сприймання інформації до творчого здобуття знань. Вирішення цього завдання потребує спільних зусиль викладачів і студентів, спільної активізації дій і напрямів побудови інноваційного освітнього простору.

Підбиваючи підсумки вищесказаного, зазначимо, що впровадження інноваційних технологій помилково було б ставити за мету у вищій школі. У першу чергу, це інструмент для вирішення освітніх завдань, які поставлені перед студентами ВНЗ, а саме – формування конкурентоздатного фахівця з навичками критичного мислення. Тому нововведення в технології навчання вищої школи! вимагають ретельного підготовчого етапу, лише після цього повинні йти період практичних «експериментів».

Разом із тим, є деякі проблеми пов'язані з впровадженням інноваційних технологій навчання у ВНЗ України. Вони є наслідком по-перше, авторитарного принципу роботи окремих викладачів, як скептично налаштовані на зміни у власній викладацькій діяльності по-друге, браку часу й інформації щодо використання інноваційних технологій на практиці у ВНЗ; по-третє, недостатньої матеріально-технічної бази. Необхідно також пам'ятати, що ключовою фігурою в процесі впровадження інноваційних технологій у систему вищої освіти є викладач, і саме від нього, його інтелекту, творчості здібностей і практичних навичок залежатиме успішність реалізації нововведення [18, с. 45].

Як свідчить вітчизняна та закордонна практика освітньої діяльності, саме інноваційні технології стимулюють до отримання знань і розвивають інтелектуальний потенціал студентів, внаслідок чого останні здобувають навички логічного і образного мислення здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати порівнювати й узагальнювати.

Досить поширеними в навчальному процесі ВНЗ є ігрові методи. Головним компонентом гри виступає роль і її сприйняття. Запровадження ділових ігор у навчальному процесі розвиває практичне мислення, вміння аналізувати ситуацію, приймати конструктивні рішення. Змістом ділової гри є імітація умов певних ситуацій, її динаміки, а також діяльність і взаємостосунки зайнятих у цьому особистостей.

Організація та проведення ділової гри – дуже тривалий і трудомісткий процес. Він полягає у створенні ігрової імітаційної моделі, визначенні мети, предмета гри й етапів її проведення, створенні сценарію, графічної моделі взаємодії учасників, визначенні правил гри та системи оцінювання учасників. Організатори гри можуть витратити

на організацію гри. Використання її у навчальний процес, але варто байдуже до результативності її виконавців, не врахувати їх індивідуальні особливості. Зважаючи на свою майбутню професійну діяльність, студентів у групі – і гра перестане бути грою.

Дослідження інформаційних технологій набуло широкого розповсюдження, і це зумовлює висвітлення суті та застосування інформаційних технологій, як однієї з форм організації навчання у вищому навчальному закладі.

Якою повинна бути педагогічна модель в умовах інформаційного майбутнього? Академік Новіков А. у розвитку інформаційного суспільства пропонує три етапи: доінформаційне, інформаційне і постінформаційне. Р'ф'альне суспільство (починаючи з другої половини ХХ століття) характеризується тривалістю невідомою, але спеціалісти передбачають тривалість його розвитку у період найближчих десятиліть. Цю епоху характеризують «інформаційним суспільством».

Інформаційне суспільство характеризує зміну характеру підготовки і стану кадрових ресурсів, зростаючої потреби в їх оперативній підготовці в умовах інформаційного суспільства. Він говорить, що необхідно вести до інформаційного суспільства, починаючи з дитячого віку.

Дуже важливий аспект інформаційного суспільства – це зміна характеру праці: гнучкий графік роботи, можливість виконувати роботу в домашніх умовах і відправляти результати праці по Інтернету.

Довгий час нас, слов'ян, критикували за креативність мислення в інформаційному суспільстві, але саме ці якості забезпечують переваги в інформаційному суспільстві» [5, с. 87].

Походно також пам'ятати, що ключовою фігурою у процесі інформаційного суспільства є викладач, і саме від нього, його інтелекту, творчих здібностей і практичних навичок залежатиме успішність реалізації нововведення [18, с. 45].

Інформаційно-комунікаційні технології – запорука розвитку індивідуальної майстерності викладача

Інформатизація навчальних закладів привносить у їх життя нові зміни. Вони змінюють сам спосіб життя його учасників, засади педагогічної роботи. Слід зазначити, що успіх впровадження інноваційних технологій залежить від реалізації інформаційної технології навчального процесу. Саме інформаційні технології слугують базою для реструктурування навчального процесу. Застосування комп'ютерної техніки сприяє організації пізнавальної діяльності студентів, що і підвищує ефективність лекційних і семінарських занять.

В інформаційному суспільстві успіх розвитку та прогресу є результатом вмілого примноження та використання ресурсів інформації, обсяг якої зростає швидкими темпами. Завданням сучасної

освіти є ефективне перенесення наукової теорії у свідомість студентів і вміння успішно її застосовувати у практичній діяльності.

Перед сучасною освітою постає завдання випереджувальної наукової оптимізації педагогічної діяльності, в якій викладач як особистість має постати ключовою фігурою розвитку духовної прогресу і культури. Основне завдання викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства – ретельно проаналізувати існуючий досвід і спрямувати свою професійну діяльність на подолання зовнішніх впливів освітнього середовища з метою інтерпретування світового педагогічного досвіду на рівні свого індивідуального стилю діяльності, розвитку професійно-педагогічної культури та досягнень світової педагогічної науки і практики.

Саме інформатизація освіти дає необхідний соціальний економічний ефект за умови, якщо створювані і впроваджені інформаційні технології не стають чужорідним елементом традиційній системі освіти, а природним чином інтегруються в не поєднуючись із традиційними технологіями навчання.

Інформатизація сьогодні розглядається як один із провідних шляхів модернізації системи вищої освіти і має забезпечити перехід до реалізації нових цілей освіти, нової її парадигми, яка полягає на усіх рівнях системи освіти у спрямованості навчання на розвиток особистості, формування здатностей до саморозвитку в усіх сферах; винятку суб'єктів навчання, створення такого навчального процесу, який забезпечує рівні можливості для кожного.

Створення сучасного освітнього інформаційного середовища неможливе без комп'ютеризації навчального процесу. Значна увага приділяється таким методикам навчання, що здійснюються за допомогою застосування навчальних комп'ютерних програм, які реалізують діяльнісний підхід до навчання. Засобами реалізації зазначеного підходу слугують комплекси програмно-апаратних засобів (персональні комп'ютери, мультимедійний проектор та сенсорна дошка), що забезпечують можливість організації навчально-пізнавальної діяльності шляхом інтерактивного навчання.

Розвиток засобів навчання спричиняє і розвиток нових методів навчання, відродження тих методів, які не могли бути реалізовані без застосування комп'ютерних засобів навчання.

До таких методів можна віднести методи «інтерактивного навчання», суттєвою відмінністю яких від методів навчання є оперативна зміна темпу подання навчального матеріалу, модифікації його змісту тощо, в залежності від результатів навчання.

Інтерактивність передбачає насамперед діалог, у ході якого здійснюється взаємодія майбутнього фахівця і викладача, опосередковано через програмно-апаратні засоби, і їх взаємодія з навчальними комп'ютерними програмами. Іншою визначальною

особливістю процесу навчання є забезпечення учнями змісту діяльності, або її результатів, як наслідку діалогу з майбутнім фахівцем.

Інтерактивне навчання – це такий вид навчально-пізнавальної діяльності, який реалізується у формі діалогу, з неперервним використанням змісту навчання за результатами аналізу діяльності учнів [11, с. 04].

Важливою особливістю навчання – більша увага приділяється інтерактивним методам, швидкому та успішному поширенню ресурсів знань та їх застосуванню у професійне життя майбутніх фахівців.

Методологічну основу розробки інтерактивних методів та технологій навчання викладачів складають наукові праці сучасних вітчизняних та зарубіжних педагогів: Ю. Бабанського, В. Біблера, А. Кларіна, Ст. Кові, К. Фопеля. Практичні та методичні підходи в галузі належать А. Гіну, В. Гузєєву, Л. Пироженко, І. Фасолі.

Структурна організація комп'ютерно-комунікаційної структури значно впливає на глибину і поглиблення змісту поняття «інформаційно-технологічна діяльність педагога». Поява нових інструментів роботи з інформацією змінює уявлення про нові форми навчальної практики, стимулює розвиток нових форм і методів навчального процесу.

Інформаційна технологія як технологія збирання, збереження та розповсюдження інформації за допомогою електронних та телекомунікаційних засобів вперше був використаний у 1958 році у статті Х. Лівітта та Т. Уїслера «Менеджмент і інформація», яка була опублікована в журналі Harvard Business Review [19].

Інформаційна технологія з'явилася поруч із словом «інформаційні» – «інформаційні». Уточнення терміну знадобилось для того, щоб підкреслити важливість поширення та розповсюдження у суспільстві інформаційних і локальних комп'ютерних мереж, які надають нові можливості для пошуку, передачі, обміну інформації, а разом з необхідними пристроями збереження інформації сприяють створенню інформаційного розподіленого ресурсу, доступного будь-якій людині.

Інформаційно-комунікаційну технологію можна розглядати з точки зору її створення або використання. З точки зору створення ІКТ це самостійна науково-прикладна дисципліна, яка є сплавом технічних знань, технічних рішень, моделей виробничих процесів, економічних та гуманітарних аспектів, спрямованих на виробку нових методів і технологій обробки даних та знань [6, с. 5].

З точки зору користувача, ІКТ можна розглядати як технологію проектування та створення інформативного продукту. Зважаючи на це, педагоги є користувачами інформаційно-комунікаційних

технологій ми визначаємо ІКТ професійної діяльності педагога || технологію проектування та створення інформативного продукту педагогічного призначення.

Різноманітні аспекти впровадження інформаційних технологій стали об'єктом та проблемою дослідження у працях багатьох відомих науковців: з теорії комп'ютеризації навчання та інформатизації освіти (В. Безпалько, В. Биков, М. Жалдак, В. Мономахов); з теорії використання інформаційних технологій у навчальному процесі (І. Булах, Л. Раманишин).

Перехід людства на інноваційний шлях розвитку приводить до поступової перебудови структурних елементів суспільства (технологічних, економічних, організаційних, соціально-психологічних та ін.) у напрямку, що відповідає характеристикам інформаційної цивілізації. У зв'язку з цим набуває актуальності вміння людини оперативно отримувати й передавати інформацію, розуміти логіку інформаційно-комунікативних процесів і активно до них долучатися. Функція формування людини, організованої відповідно до суспільних запитів, завжди покладалася на систему освіти, зокрема вищих завдань якої є підготовка спеціалістів, здатних забезпечити розвиток потенціалу держави, її самостійність і конкурентоспроможність.

Сучасний фахівець повинен мати високий рівень загальної професійної і інформаційної компетентності, вільно орієнтуватися в світовому інформаційному просторі й використовувати його ресурси для саморозвитку та самовдосконалення. Це означає, що одним із завдань викладача ВНЗ є створення освітнього середовища, яке здатне забезпечити самостійну пізнавальну активність студента [2].

Розвиток науки і техніки пропонує педагогам і учням нові форми комунікації, нові типи розв'язання абстрактних й конкретних завдань, перетворюючи викладача з авторитарного транслятора готових ідей на натхненника інтелектуального та творчого потенціалу студента. Майбутнє - за системою навчання, що вкладається в схему студент-технологія-педагог, за якої викладач виступає в ролі педагога-методиста, технолога, а студент став активним учасником процесу навчання.

Комп'ютерні комунікації можуть суттєво вплинути на формування нового змісту освіти, на організаційні форми і методи навчання. Поняття «інформаційно-комунікаційні технології» у цьому контексті нині сприймаються як щось усталене, незаперечне, оскільки логічний наголос на напівсвідомості робиться на першій частині слова («інформаційно...»). Правда, деякі дослідники, зорієнтовані на впровадженні інноваційних технологій, з метою розширення комунікаційних засад навчання, подекуди «жертвують» цю частину слова і з'являються «інноваційно-комунікаційні» технології, а відтак виокремлюється інноватика у звичному понятті

«інформаційно-комунікаційні».

Інформаційно-комунікаційні технології зміняться, оскільки передбачає активізацію і розвиток галузі соціальних комунікацій, що охоплює, зокрема, й інформаційну інформатику, прикладні соціально-комунікаційні технології, що у цьому разі відбувається зміщення акценту в понятті «інформаційно-комунікаційні технології»: якщо наша мета - активізувати діяльність за посередництва комп'ютерної техніки, то й наголос припадатиме на другу частину - «комунікаційні». У цьому разі ми прагнемо підкреслити залучення до навчального процесу «інформаційно-комунікаційні технології». Отже, від того, який спеціаліст у галузі соціальних комунікацій акцентуватимуть увагу на інформаційно-комунікаційні технології, їхні колеги в галузі комунікацій соціальних - на комунікаційні технології. Для них визначальним є спілкування в соціумі, спілкування між членами різних утворень і форм спільності людей. У цьому разі йдеться про інтернет-дидактику як складову медіа освіти [16, с. 215].

У останні роки медіаосвіта стає предметом розгляду українських дослідників (М. Гриневич, А. Онкович, Б. Потятинник, В. Робак, І. Ч. І. Ні, О. Янишин та ін.). Професор ЛНУ імені Івана Франка І. Ні. Піп потрактує медіаосвіту як науково-освітню сферу, яка ставить за мету допомогти індивіду сформувати, захистити від маніпуляції чи експлуатації з боку мас-медіа інформаційну культуру [16, с. 8].

За допомогою медіаосвіти, інтерес до якої в останні роки зріс, здобуває інформаційну свободу - право одержувати інформацію, необхідну для життя, розвитку й професійної діяльності, висловити свої погляди тих або інших явищ і подій, передавати інформацію (і що більш важливо - знання) іншим людям. За ініціативою ЮНЕСКО, медіаосвіта (media education) зв'язана з усіма видами медіа (друкованими й графічними, звуковими, екранними й іншими різними технологіями); вона дає людям зрозуміти, як масова комунікація використовується в їх соціумах, оволодіти використанням комунікації з іншими людьми. Як зазначає професор Інституту освіти НАПН України Онкович, високий рівень підготовки фахівця вимагає принципово змінювати освітній простір і політику в Україні, а без оволодіння сучасними інформаційними технологіями цього не досягти.

У процесі інформатизації суспільства змінюється спосіб життя людини, й кожен із напрямів потребує відповідних педагогічних заходів. Інформатизація освіти орієнтується на три рівні інформаційної грамотності: початкову (побутову), загальну та фахову.

Створення, розвиток і підтримка інформаційних технологій у сфері освіти потребує значного фінансування, яке повинно бути сформоване передусім за рахунок бюджетного та позабюджетного фінансування! І

Інформатизація системи освіти як одна з ланок загальної процесу розвитку суспільства, з одного боку, має на меті підвищення ефективності навчання завдяки розширенню обсягів інформації і вдосконаленню методів її застосування, з іншого - спрямована на те, щоб користувачі могли застосовувати інформаційні технології особистій професійній діяльності та навчально-виховному процесі.

Основна мета - вдосконалення науково-дослідної та навчальної виховної діяльності навчальних закладів у результаті застосування автоматизованих комплексів і систем під час інформування, проектування, навчання та створення інформаційного середовища для розвитку інтелектуальних сил особистості [1].

Використання інформаційного середовища в навчальних цілях новим і найбільш перспективним напрямом в системі вищої освіти.

Упровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій вітчизняну систему освіти, інтеграція навчальних закладів і освітніх ресурсів у єдиний інформаційний освітній простір визначено одним з пріоритетів державної політики у галузі освіти.

Доцільність упровадження інноваційних комп'ютерних технологій у процес навчання, особливо дистанційного, зумовлюється тим, що вони моделюють педагогічне спілкування у прямому діалозі з кожним студентом, є ефективним засобом перевірки засвоєного матеріалу, сприяють економії навчального часу і мотивують студентські колективи до творчої навчальної діяльності. У цьому випадку електронна пошта підтримує постійний зв'язок. Тепер справа за тим, щоб створити таку ефективну систему навчання, яка б відповідала можливостям нової технології. Паралельно із цим використання електронних телевізійних видів навчання, на наш погляд, дасть можливість розширити навчальну аудиторію й забезпечити необхідний ступінь індивідуалізації навчання. Адже за результатами опитування 19% студентів старших курсів запам'ятовують самостійно прочитане, 30% - почули, 51% - побачили. Якщо ж студент одночасно чує та бачить, рівень запам'ятовування навчального матеріалу підвищується до 60% відсотків, а якщо, окрім цього, ще й обговорюється вихідний матеріал, отримані результати розрахунку і робляться висновки - до 80%.

Цікавою є позиція провідних психологів, педагогів і економістів, яка полягає в тому, що персональний комп'ютер розглядається не тільки як засіб обробки інформації, але й як засіб впливу на психіку людини [4].

Таким чином, упровадження інноваційно-інформаційних технологій в навчальний процес вищої школи дає можливість майбутнім спеціалістам розширювати свої потенційні здібності, спонукає до активної навчальної, творчої і наукової діяльності, є

... і психологія цих предметів, які формують професію. ... майстерності викладача являє собою ... і процес фахового становлення ... і провідних психологічних умов розвитку ... ментальних володіння викладачем сучасними ... і, імітаційними знаннями, інноваційними технологіями. ... і технології, які сприяють розвитку педагогічної ... і задача визнано: особистісно орієнтовані технології; ... етіології модульного, розвивального, дистанційного, ... і, навчання.

... у змісті інноваційних педагогічних ... і: реалізацію багаторівневого, різнопрофільного, ... і підвищення кваліфікації; забезпечення інтеграції ... і (проблемна, методологічна) та інші індивідуальності ... і навчального матеріалу); системного, особистісно ... і, дилемного підходу до навчання; розвиток логічного ... і, творчого і професійно-педагогічного видів ... і пухачів.

... що інноваційні технології у контексті педагогічної ... і викладача будуть ефективними за умов: реалізації ... і розвитку педагогічної майстерності ... і професійного, психолого-педагогічного та ... і аспектів розвитку педагогічної майстерності викладача; ... і необхідних умов для їх впровадження.

... і головним критерієм педагогічної майстерності педагогічних ... і є кінцевий результат, тобто приріст у професійних ... і у моральній інтеграції до вирішення нестандартних завдань, що висуваються ... і умовами ринкових відносин.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Ітпалько В.П. Системно-методическое обеспечение учебно-исследовательского процесса подготовки специалистов: учеб.-метод. пособие/В.П. Беспалько, Ю.Т. Татур. - М.: Высш. шк., 1989. - 144 с.
2. Ища освіта в Україні: навч. посіб. / За ред. В.Т. Кременя, і Л.І. Ніколаєнка. - К: Знання, 2005. - 327 с.
3. Ітпалько П.А. Философия школы России. - Пенза: Пензенский институт повышения квалификации работников образования, 1999. - 96 с.
4. Гершунский В.С. Компьютеризация в сфере образования: проблемы и перспективы/В.С. Гершунский. - М.: Педагогика, 1987. - 263 с.
5. Ітпалько Г. Формирование педагогической модели подготовки специалистов информационной деятельности в условиях информационного общества. //Зб.наукмр, Вид-во ООО «Фирма. Исон», П.Шолаев. - 2009. - С. 86-97.



